

תקציר

רב תרבותיות, לאומיות והפוליטיקה של העיר הישראלית
חיים יעקובי, המחלקה לפוליטיקה וממשל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ארז צפדיה, המחלקה למנהל ומדיניות ציבורית, המכללה האקדמית ספיר

מאמר זה בוחן את היתכנות קיומה של עיר רב-תרבותית בעיר הישראלית אשדוד, כנגד קיומן של מערכות מורכבות של מודרניזם ואתנו-לאומיות. כפי שהמאמר מראה, היתכנות זו מקודמת לעתים בידי פרנסי העיר, אך תוך שילובה בהיגיון האתנו-לאומי, שפועל לא רק ליצירת חברה ומרחב הומוגניים מבחינה תרבותית, אלא מצדד בהטיות תרבותיות מערביות ואירופוצנטריות. לכן, מקדם ההיגיון האתנו-לאומי פרקטיקות חומריות וסמליות של הכללה והדרה חברתיים. יתרה מזאת, לטענתנו אשדוד מספקת מקרה של עיר שמעודדת יצירת היררכיה וריבוד אתנו-מעמדי על בסיס דיכוטומיות של עולם ראשון ושלישי. אולם, תהליכים אלו אינם מגטרלים את החזון לרב-תרבותיות, כיוון שאין ביכולתם לבלום כוחות "מלמטה", המקדמים – במכוון או בהיסח הדעת, רב תרבותיות. לכן, הניסיון של אשדוד למצב עצמה כעיר רב-תרבותית הוא מקרה אתגר; ניסיון זה פועל בתווך בין הסדרים מוסדיים, שמגולמים בתכנון המודרניסטי של העיר שהונע בידי ההיגיון האתנו-לאומי לבין כוחות "מלמטה" שרואים בעיר זירה רב-תרבותית. ברם, אם אנו מפרשים את האתגר הרב-תרבותי כניסיון לבנות מערך מוסדי שיבטיח את הזכות לעיר תוך שימור הזכות של קהילתיה לשמר את ייחודן התרבותי, מסקנתנו שהעיר אשדוד נכשלת במימוש האתגר הרב-תרבותי.